

Загородна О.М.

кандидат економічних наук, доцент

Динич А.Ю.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОБЛІКУ

В Україні триває масштабний процес реформування в усіх суспільних сферах. На даний момент існує багато напрацювань як з боку уряду, так і з боку експертного середовища, які стосуються розробки стратегії реформування 60 судово-експертної діяльності. Про це свідчить значна кількість зареєстрованих на сьогодні у Верховній Раді України законопроектів щодо судово-експертної діяльності.

Економічна експертиза діяльності підприємств відіграє важливу роль в економічних процесах, які відбуваються у нашій державі. З ускладненням глобалізаційних процесів та посиленням конкурентної боротьби роль економічної експертизи значно збільшується.

Вагомий внесок у розвиток економічної експертизи здійснили та здійснюють визначні юристи та судові експерти-практики, такі як І.А. Алієв, Р.С. Белкін, Л.Є. Ароцкер, Т.В. Авер'янова, В.Д. Арсен'єв, С.Ф. Бичкова, О.Ф. Аубакіров, І.В. Болоніна, С.В. Бородін, М.М. Віноградова, А.І. Вінберг, Л.М. Головченко, В.Г. Гончаренко, Г.І. Грамович, Г.Л. Грановський, В.В. Гузенко, А.В. Дулов, О.О. Ейсман, Ю.М. Кубіцький, Л.Г. Еджубов, Н.Т. Малаховська, А.В. Іщенко, Н.І. Клименко, В.Я. Колдин, М.В. Салтевський, В.А. Комаха, Ю.Г. Корухов, І.Ф. Крилов, В.С. Кузьмічов, В.К. Лисиченко, Д.Я. Мирський, С.П. Митричев, М.Г. Нересян, А.Я. Паліашвілі, Є.Р. Росінська, Ю.К. Орлов, З.М. Соколовський, В.Ф. Орлова, П.І. Репешко, О.М. Шабля, Н.А. Селіванов, Е.Б. Сімакова-Єфремян, П.І. Тарасов-Родіонов, М.С. Строгович, М.Я. Сегай, С.І. Тихенко, М.Л. Цимбал, А.П. Чередніченко, Б.І. Шевченко, В.Ю. Шепітько, М.Г. Щербаковський, А.Р. Шляхов та інші. Проведені кожним з науковців та практиків дослідження в області теорії експертизи більшою чи меншою мірою сприяли обґрунтуванню теоретичного змісту експертизи як відносно самостійної галузі знання, але в рамках юридичної науки.

Проведення судових експертиз має нормативно-правову регламентацію в різних судових процесах: кримінальному, адміністративному, цивільному та господарському; при вчиненні нотаріальних дій чи здійсненні виконавчого провадження.

Економічна експертиза – це дослідження певних проблем, що виникають у процесі економічної діяльності суб'єкта господарювання і потребують бі кваліфікованих дій експерта (експертів) для досягнення визначеної мети та розв'язання конкретних завдань, пов'язаних із веденням фінансового і податкового обліку, фінансово-економічною діяльністю та фінансово-кредитними операціями, а також для відвернення суттєвих загроз і ризиків від такого суб'єкта. [2]

І.В. Перезовова розглядає економічну експертизу як специфічну галузь знань. На її думку, економічна експертиза з часом може виокремитись у самостійну науку [7]. Підтримуємо погляди І.В. Перезової і погоджуємося, що економічну експертизу бажано виокремити у самостійну науку. Вона буде розвиватися на стику економічних і юридичних наук, запроваджуючи у них принципово нові та розвиваючи уже відомі теоретичні, методологічні, організаційні та технологічні положення.

Погоджуємося з І.В. Перезовою, що економічна експертиза є, безумовно, важливою формою реалізації фінансово-господарського контролю. Вона застосовується під час контрольно-фінансової діяльності водночас з іншими його чинними формами, такими як документальна ревізія, інспектування, аудит, податкова перевірка. Завдяки експертному

дослідженню з'являється окремий масив судово-обліково-економічної інформації, можуть бути виявлені нові суттєві факти, обставини [8].

Доцільно зауважити, що відповідно до Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, до завдань економічної експертизи належить визначення документальної обґрунтованості наявності та розміру матеріальних збитків.

Однак слід враховувати, що в чинній редакції Науково-методичних рекомендацій міститься заборона визначення експертами-економістами будьяких економічних показників без попереднього проведення документальних перевірок фінансово-господарської діяльності суб'єктом контролю, оскільки 62 ревізійні дії не належать до завдань економічної експертизи. Це обмеження впливає із вимог ст. 69 КПК України, відповідно до яких експерт не має права за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи. На відміну від ревізорів, які, здійснюючи контрольні заходи, зобов'язані оцінювати відповідність фінансово-господарської операцій вимогам законодавчо-нормативних актів за допомогою контрольно-ревізійних процедур, що являють собою сукупність методів фактичної і документальної, зустрічної перевірки.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI із змінами та доповненнями. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Дерій В.А., Дема Д.І. Економічна експертиза діяльності підприємств. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 11. С. 508-514.
3. Литвин З. Б. Економічна експертиза як функція попередження економічних злочинів *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. № 6 (12). 2017. С. 118-123.
4. Литвин З. Б. Сутність та особливості послуг з економічної експертизи. *Реалізація політики модернізації економіки в умовах державно-приватного партнерства*: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 3 листопада 2017 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017. 164 с.
5. Литвин З. Б. Місце та роль економічної експертизи у сфері державного контролю економічної діяльності. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції *Європейська інтеграція: історичний досвід та економічні перспективи*. м. Одеса, 2018.
6. Литвин З.Б. Економічна експертиза як пріоритетна форма фінансового контролю на підприємствах. *Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»* 2018. 36-2 С.123-128.
7. Перезовова І.В. Економічна експертиза як специфічна галузь знань. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 3. С. 97-105.
8. Перезовова І.В. Номінативне поле концепту «економічна експертиза» в сучасних умовах його застосування в процесі здійснення фінансового контролю. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 2. С.150-156.